

Muistio

5.6.2025

VN/9848/2025
VN/9848/2025-OKM-5

Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta annetun valtioneuvoston asetuksen 9 §:n kumoamisesta

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Perusopetuslain muutoksella (1090/2024, HE 114/2024 vp) uudistetaan oppimisen ja koulunkäynnin tukea koskevat säännökset perusopetuslaissa ja muissa siihen liittyvissä laeissa. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistus tulee pääosin voimaan 1.8.2025 alkaen. Lakimuutoksella toteutettiin pääministeri Orpon hallituksen linjaus kolmiportaisen tuen lainsäädännön uudistamisesta siten, että oppilaalle turvataan riittävä tuki sekä vähennetään opetushenkilöstön hallinnollista taakkaa. Uudistuksen myötä oppimisen tukea on tarjolla yksilöllisesti ja oppilaan tarpeita vastaavasti. Tuen muodot ovat valtakunnallisesti yhtenäiset, selkeät ja monipuoliset. Tarpeellinen pienryhmäopetus sekä erityisluokissa annettava opetus ovat myös mahdollista.

Perusopetuslakia on muutettu siten, että siihen on lisätty uusi 18 a § ja 4 a luku *Oppimisen ja koulunkäynnin tuki ja perusopetuksen oppimäärästä poikkeaminen* (20 a – i §:t). Samalla on kumottu perusopetuslain 16, 16 a, 17 ja 17 a §:t. Lisäksi pykälämuutoksia on tehty useisiin lain pykäliin. Vaikeasti kehitysvammaisen ja pidennetyn oppivelvollisuuden -käsitteistä on luovuttu. Perusopetuslain muutoksella poistetaan mm. kolmiportainen hallinnollinen tuki (tehostettu ja erityinen tuki) ja korvataan ne ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla (20 b §) ja oppilaskohtaisilla tukitoimilla (20 c §).

Pidennetyn oppivelvollisuuden uudistaminen varhennetuksi oppivelvollisuudeksi sekä perusopetuslain 20 i §:n mukaiseksi opetuksesi tulee voimaan kuitenkin vasta 1.8.2026.

Perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta annetun asetuksen (422/2012, jäljempänä *tuntijakoasetus*) 9 §, *erityisopetusta koskevat erityissäännökset*, ehdotetaan kumottavaksi. Pykälä kumottaisiin vaiheittain, koska pykälässä säädetyt asiat on siirretty perusopetuslakiin. Muutos on luonteeltaan tekninen.

2 Asian valmistelu

Ehdotetut asetukset on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriössä virkatyönä. Asetusluonnoksen suomen- ja ruotsinkielisestä versiosta järjestettiin lausuntokierros 17.5.–18.6.2024 hallituksen esityksen perusopetuslain muuttamista koskevan lausuntokierroksen yhteydessä.

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Tuntijakoasetuksen 9 §:ssä säädetään erityisopetusta koskevista erityissäännöksistä. Tuntijakoasetuksen 9 §:n 1 momentissa on säädetty, että oppilaan opetus voidaan järjestää siten, kuin perusopetuslain 17.2 §:ssä tarkoitettussa erityisen tuen antamista koskevassa päätöksessä määrätään.

Pykälän 1 momentti kumottaisiin, koska tuen uudistuksessa perusopetuslain 17 § on kumottu. Tuen tarpeen arviointi tehdään uudistuksen myötä 20 d §:n mukaisesti, oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma 20 e §:n mukaisesti ja päätös 20 f §:n mukaisesti.

Pykälän 2 momentin mukaan oppivelvollisuuslain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettujen pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden opetus voidaan tarvittaessa järjestää siten, ettei yhteisenä aineena opeteta toista kotimaista kieltä eikä vierasta kieltä. Pidennetyn oppivelvollisuuden

piirissä olevien oppilaiden opetuksessa oppiaineita voidaan yhdistää oppiainekokonaisuuksiksi ja jakaa osa-alueisiin siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Tuen uudistuksen yhteydessä nykyinen pidennetty oppivelvollisuus muutetaan varhennetuksi oppivelvollisuudeksi ja perusopetuslain 20 i §:n mukaiseksi opetuksen järjestämiseksi oppilaalle, jolla on oppimiskykyyn, kokonaiskehitykseen ja esi- ja perusopetukselle säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseen vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. Edellä mainitulla perusteella 2 momentti kumottaisiin kuitenkin vasta 1.8.2026, jolloin perusopetuslain 20 i § tulee voimaan.

Tuntijakoasetuksen 9 §:n 3 momentin mukaan vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden opetus voidaan järjestää oppiainejaon sijasta toiminta-alueittain siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään. Tuen uudistuksen yhteydessä käsitteestä vaikeimmin kehitysvammaisen on luovuttu. Momentin sisältö on siirretty perusopetuslain 20 i §:n 2 momenttiin. Kuten 2 momentti, 3 momentti kumottaisiin vasta 1.8.2026, jolloin perusopetuslain 20 i § tulee voimaan.

4 Pääasialliset vaikutukset

Ehdotettujen asetusten vaikutuksia on kokonaisuutena kuvattu perusopetuslain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä (HE 114/2024 vp).

5 Lausuntopalaute

Lausuntoa pyydettiin opetuksen järjestäjiltä, viranomaisilta, liitoilta, järjestöiltä, yhdistyksiltä sekä muilta keskeisiltä toimijoita yhteensä 122 kpl. Pyydetyiltä tahoilta lausuntoja saatiin 81 kpl. Yhteensä lausuntoja tuli 184 kpl. Lausunnot keskittyivät perusopetuslain muutoksiin. Tuntijakoasetukseen ei tullut lausuntoja.

6 Säännöskohtaiset perustelut

9 §. Erityisopetusta koskevat erityissäännökset. Pykälän 1 momentti esitetään kumottavaksi, koska momentin sisältö on siirretty lain tasolle. Tuen tarpeen arviointi tehdään perusopetuslain 20 d §:n mukaisesti, oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma 20 e §:n mukaisesti ja päätös 20 f §:n mukaisesti. Opetuksesta toiminta-alueittain säädetään perusopetuslain 20 i §:ssä. Momentti kumottaisiin 1.8.2025.

Pykälän 2 ja 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi 1.8.2026. Momenttien sisältö on siirretty lain tasolle perusopetuslain 20 i §:ään. Koska perusopetuslain 20 i § tulee voimaan 1.8.2026 ehdotetaan, että momentit kumottaisiin vasta 1.8.2026.

Perusopetuslain 20 i §:ssä säädetään opetuksen järjestämisestä oppilaalle, jolla on oppimiskykyyn, kokonaiskehitykseen ja esi- ja perusopetukselle säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseen vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. Perusopetuslain 20 i § sisältää ne oppilaat, jotka nyt ovat pidennetyin oppivelvollisuuden piirissä. Lisäksi pykälässä on säädetty toiminta-alueittain järjestettävästä opetuksesta.

7 Voimaantulo

Asetus perusopetuslaissa tarkoitettuna opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta annetun valtioneuvoston asetuksen 9 §:n 1 momentin kumoamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2025.

Asetus perusopetuslaissa tarkoitettuna opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta annetun valtioneuvoston asetuksen 9 §:n kumoamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2026.

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen perusopetuslaissa tarkoitettuna opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta annetun valtioneuvoston asetuksen 9 §:n 1 momentin kumoamisesta sekä asetuksen perusopetuslaissa tarkoitettuna opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta annetun valtioneuvoston asetuksen 9 §:n kumoamisesta.